

France Podlipnik:

Jelarjevi čuvaji

Toda psa je moral imeti pri hiši. Vsaj drobno ščene, da bo ponoči revsknilo, če se kdo priklati nepovabljen. Saj je domačija obširna: za hišo gospodarsko poslopje s hlevi in shrambami, potem kozolec, vrtovi, sadovnjak.

In je oče Jelar nekoč prinesel domov čisto drobceno psičko. Neki Italijan mu jo je dal, zidarski mojster, ki se je moral nemudoma odpeljati v domovino. »Puci« je imenoval to drobno, čudovito lisasto stvarco, ki je bila čisto mirna, kakor da je iz cunj. Le živahno utripajoče oči so razodevale, da je Puci res živa psička. Vsa je bila progasta. Bele, črne, rjave in rumene lise so se krizale vse vprek.

»Res je taka, kakor bi jo bil ciganom ukradel!« se je nasmehnil oče Jelar.

Psički je pa hrana pri Jelarjevih imenitno teknila. Posebno mleko ji je

je seveda prej predramila kakor omi trije mali zaspanci. Toda je zadovoljna počezala še dalje, dokler ni zlato sonce prikukalo skozi okna.

Čez leto dni se je pa Vidra zresnila. Nič več ni marala spati v zaboju zgoraj v izbi. Ponoči se je prav pridno oglašala okrog domačije. Ležišče si je pa izbrala v skritem kotu na senu tik pod

šlo v slast. In se je kmalu zredila kakor polh. Pri tem pa je bila vedno bolj živahna, okretna, šegavo ljubezniva. Zato so jo krstili za Vidro.

Dolgo, dolgo je bila priljubljena Vidrica le za igračo pri hiši. Jelarjevi otroci Francek, Polonica in Tiček, ki so komaj doraščali šoli, so imeli z njo neznanško zabavo. Tako jih je razumela na vsak migljaj in tako jim je bila vdana, da te male družbe kar ni bilo moči razdružiti. Ne podnevi in tudi ponoči ne. Kakor nikdar poprej noben Jelarjev pes, je Vidra spala zgoraj v sobi, na stari odeji v nizkem zaboju. Zjutraj se

svislili. Od tam se je lepega dne začulo drobno cviljenje.

»Ali so miši, ka-li?« je povprašal oče Jelar, ki je imel opravka na dvorišču.

»Kaj še!« je pojasnil hlapec Matija, ki se je bil ravno vračal po stopnicah s poda, kjer je bil napravljaj rez za živino. »Vidra ima dva mladiča«, je leno dostavil, — »pa še kaj čedna sta«.

Dva mladiča, dva novorojenčka, kaj takega pri Jelarjevih že zlepa niso pomili.

In je bilo mnogo šale in radovednosti. Posebno Francek, Polonica in Tiček so silili pod svislji. Toda zgoraj je stala

Viadra, z repom je mahljala in hudo se je kregala na radovedne vsiljivce.

»Prinesite jih dol, očel! Prinesite!« so silili otroci.

Oče Jelar se ni vdal.

»Še niso spregledali! Par dni bodo še slepi!« je rekel. Nato je svareče pripomnil: »Da mi ne silite tja gor! Za mladiče se vsaka boji. Bo grizla!«

Pa sta mladiča shodila in izpregledala. Kaj pogumno sta časih prikukala na rob parne in se ogledovala po dvorišču. Hlapca Matijo sta že poznala — ta jima je vsako jutro prinesel skodelo mleka.

Bilo je okrog binškoštnih praznikov in Tonč je prišel iz mesta domov. Za par dni na počitnice. Še tisto soboto popoldne je zlezal na svisl in prinesel oba psička na dvorišče.

Viadra je poskakovala od skrbi in veselja. Zdaj pa zdaj je bevsnila proti Tonču in nemirno obletavala svoja mladiča. Francek, Polona in Tišek so tleskali z ročicami in jih iztezali proti psičkoma. Pa so jih previdno spet umikali, zakaj Vidra je hitro pokazala svoje tanke, ostre zobe...

»Nazaj mi jih spravi!« je velel oče Jelar in Tonč je ubogal.

Viadra pa je bila nemirna, čudno nemirna. Nemara bi ji bilo ljubše, da bi mladiča spravili kam v varnejše zavetje. Mar je slutila nesrečo? — Še pozno ponoči je lajala okrog hiše. Parkrat pa je popraskala na kuhinjska vrata in cvilila, kakor bi prosila: »Odprite!«

V ranem jutru binškoštno nedelje se je s svisl začulo obupno lajanje.

Predrami se oče Jelar, skozi okno pogleda.

»Kaj mi neč laja?« — pravi gospodinja, ženi svoji. Dani se že. Mar so tatovi?«

Lajanje ni ponehalo. Glasilo se je kakor jok in vrisk srda obenem.

»Daj, stopi pogledat!« svetuje Jelar-ka.

Oče Jelar plane iz hiše, naravnost na dvorišče. Pogleda proti svislm.

»Kaj pa je? — Kaj je, pravim!«

Nič odgovora.

S parne je po stopnicah planil v hitek črn pes. Gobec potuhnjen, ušesa ohlapna, da so mu prekrivala oči, jezik izplazen, rep povešen.

Oče Jelar dvigne kamen in požene pritepenca v beg.

Da nisem vzel puške!« pomislil Jelar mimogrede. »Na mestu bi ga počil, pošast!«

Da bi pohitel po puško, je bilo že

prepozno. Sumljiv črnul — Bog si ga vedi odkod se je bil priklatil — je že oddijval skozi sadovnjak. Preskočil je jarek in izginil tam doli za železniškim nasipom.

V tem se je prikazala Vidra na dvorišču. Vsa upehana se je priplazila izpod svisl po stopnicah in se dobrikala gospodarju kakor rešitelju. Globoko je sople in vsa drhtela od razburjenja. Gospodar je počenil, jo božal in ji pogledal v oči: bilo se vlažne, kakor da sta se razlili po njih dve tihni, skriti solzi.

In Vidra se je spet odmaknila, postala na prvi stopnici in se ozrla ali ji bo gospodar sledil.

Oče Jelar je ubogal. Stopil je na parno in našel na senu oba mala psička neusmiljeno izkažena. Oba sta še gibala. Toda na noge se nista mogla dvigniti. Vse je bilo jasno, kaj je napravil pritepeni podivjani črnul.

Priklatil se je bil ponoči od daleč in se lotil mladičev. Ne le, da ju je obgrizel, enemu je celo zavil glavo, da je bila nagnjena na levo stran.

Očetu Jelarju je vzrojilo v srcu. In zasmilila se mu je Vidra, ki je pogledovala zdaj nesrečna svoja mladiča, zdaj gospodarja, kakor bi hotela dejati: »Poglej, kaj mi je napravil zločinec!«

Oče Jelar ni dolgo pomišljal. Vidro je vzel s seboj v kuhinjo in ji nalil mleka. Obenem je poklical hlapca Matijo:

»Mlada psička mi spravi s senu!«

Matija je razumel. Psička je našel že mrtva in ju je zakopal za kozolcem.

Solnce je že posijalo in otroci so vstali. Našli so Vidro pred hišo. Potrta po strašni borbi z nasilnikom, se je zdaj solnčila daleč od hišnega praga in se ni za nikogar zmenila.

Oče Jelar pa se je v kuhinji tiho pomenil z materjo.

»Obžalujem,« je dejal, »toda vse je treba ročno končati. Kaj vem če grobi pes ni bil stekel. Čisto take podobe je bil. Pa naj nam še Vidra steče — otroci so pri hiši!«

»Kakor misliš, da je prav!« je pritrdila mati.

»Tonč,« je poklical oče, »Tonč otroke mi odpelji na sprehod. Tja gori sred trga.«

Ko je mala družina odšla, je oče stopil v hišo in nabasal svojo puško. S kroglo jo je nabasal. Da se sirota ne bo mučila, je pomislil v sebi.

Potem je poklical Vidro. Nerada je vstala. Toda ob gospodarjevih prijaznih besedah je spet oživela.

»Alo, v sadovnjak pojdeva ... Alo Vidra ... brž za zajcem!«

Vidra se je dvignila in pohitela po sadovnjaku. Ko se je po nekaj korakih obrnila, je bila cev namerjena proti njeni glavi. Presenečena se je vzpela, — tedaj je počil strel ...

Zadeta v čelo, natanko med očnici, se je brez diha in glasu zleknila v zeleni travi.

Otroci so bili komaj par sto korakov od hiše. Prihiteli so na strel — in ušli so za Vidro —

— za nesrečno Vidro, ki je morala dati življenje, ker je tako šibka nasproti močnemu sovražniku brezmejno hrabro branila svoja dva drobna mladiča.

(Dalje prihodnjo nedeljo.)

Boris:

Rudarjev sin

»Jutri pojdeš z menoj premog kopat v globoko jamo. Dobro si zdaj še solnce oglej — doli ga več ne poznamo.

Doli poznamo le medlo luč, v njej se demanti črni iskré, gledaš jih, koplješ, z znojem zalivaš potlej v njih soju oči oslepe.

Doli v jami poznamo le smrt, doli v jami življenja ni, doli v jami ni pesmi, veselja, v jami še solze prah zasuši.«

»Oče, čemu me jemlješ v jamo? Ti si je vaju, jaz sem še mlad. Solnica bi hotel, pesmi, veseja, smrti ne maram, življenja bi rad.«

»Sin, pet sestric za kruhom kliče, nati že drugo leto leži, koča na bregu nas komaj še skriva, meni že rokà od let drhti.

Danes prišel je k meni gospod. »Ti si doslužil.« je rekel samo. Star si že — delo za mladim kliče! Jutri pripelji ga — služil nam bo.«

Sin, pet sestric kliče za kruhom, mati že drugo leto leži, jutri, jutri boš prvič suženj... Moja rokà od let drhti...«

Manica:

Pastir Martinek

Saj drugače je bil pastir Martinek priden deček, le razposajen je bil časih čez mero. Kadar ga je prišla tista poredna žilica, je zlasti rad nagajal ovnu, katerega je dražil s tem, da je skakal proti njemu, kimal z glavo in se obnašal, kakor bi ga klical na dvoboje. Bojeviti oven se je ob takih prilikah z vso silo zaletel v pastirja, a porednež se je pravi čas umaknil in oven je zadel z rogovi v prazno ali pa se je — na veliko veselje Martinkovo — celo zvalil po tleh.

Gospodar je pastirju sicer prepovedal tako ravnanje, češ, da s tem žival po nepotrebnam muči, toda Martinek ni ubogal. Zato je pa tudi pošteno izkupil.

Nekoč je Martinek splezal na rob globeli in sedel na skalo. Sonce ga je grel v hrbet in pastirčku je postalo tako nekam ugodno, da je začel dremati.

Krave in ovce so se razpasle na vse strani, oven pa je zašel celo gori proti robu, kjer je sedel pastir, ki je v drnavici pokimaval z glavo.

Komaj pa oven zapazi Martinkovo kimanje, meni, da ga ta spet izziva na dvoboje. Brž razčeperi prednji nogi, nastavi roge, se zaleti in z vso silo trešči v Martinka, ki se prevrne kakor snop in zdrsne v globel.

Ubogega pastirja so potegnili iz globeli šele naslednje jutro. Imel je zlomljeno nogo, po obrazu in rokah pa mnogo prask. Peljali so ga v bolnico in dolgo je trebalo, da se je spet postavil na noge. Ovna pa posej ni dražil nikoli več.

Deklica, ki je iskala kraljeviča

Tam daleč, kjer sonce vzhaja in so dobri ljudje, je živela davno, davno deklica U-ha. Bila je kakor lotosov cvet, ki v jutranji zarji odpira svojo zlato čašo. Lepa je bila kakor pomlad, le njene oči so bile žalostne.

Ko ji je bilo deset let, se je peljal mimo njenega doma mladi kraljevič. Videl jo je, nasmehnil se ji je in ji vrgel biserno ovratnico v naročje. Lepa U-ha je pobesila glavo. Prvič so se ji nasmehnale oči.

Minulo je leto dni, ko se je kraljevič vrnil. Tedaj se je pred njenim domom ustavil in stopil v nizko hišo. Ko ga je zagledala, je pohitela k njemu.

»Vrnil si se, kraljevič?« ga je začudeno vprašala.

»Pusti ga!« je prosila U-ha. »Svoj denar je moral dobiti...«

»Dobra si, U-ha! Predobra za ta svet,« je dejal in mu odpustil. Njej pa je dal še lepšo ovratnico.

In ko je odšel, se je vrnil zakupnik O-z-z-o.

»Zakaj si me izdala kraljeviču, da mi je vzel ovratnico? Vrni mi jo.«

»Nimam je! Pogledj, ta je druga,« je dejala in pokazala novo, ki jo je dobila od kraljeviča.

»Potem si vzamem to,« je dejal in ji jo iztrgal iz rok.

Leka U-ha je zajokala. Njene solze so bile dosti večje kakor prej. Tako velike kakor biseri v novi ovratnici, ki jo je vzel O-ze-o.

»Vrni sem se, lepa U-ha,« je dejal, »vrnil sem se, da vidim spet tvoje lepe žalostne oči. Povej, zakaj so tako žalostne?«

»Saj sama ne vem,« je odvrnila in zajokala.

Obrisal ji je solze.

»Kakor biseri so tvoje solze,« je dejal. »Kakor tisti biseri, ki sem ti jih vrgel v naročje, ko sem se prvič peljal mimo tvojega doma. Kam si jih dala?«

Preplašeno ga je pogledala.

»Nimam jih več. Starši so siromašni, niso mogli plačati najemnine in davkov, pa je prišel tvoj zakupnik O-ze-o in mi jih je vzel, čeprav sem povedala, da so tvoj dar, o kraljevič.«

In kraljevič se je razjezil.

»Tako spoštuj moje darove!« je vzdihnil. Ukazal ga je vreči v ječo.

Lepa U-ha je spet čakala leto dni, da bi se kraljevič vrnil, toda ni ga bilo.

»Veliko je njegovo kraljestvo,« si je mislila, »morda ne utegne priti.«

Šla je k stari čarovnici, ki je stanovala sredi svetega gozda:

»Povej mi starka, kje prebiva mladi kraljevič?«

»Daleč za morjem, sredi lotosovih vrtov stoji njegov dvor: ves je iz zlata in biserov.«

»In kod pelje pot do njega?« jo je vprašala lepa U-ha.

»Ne vem. Sama jo moraš najti.«

Drugo jutro, še pred soncem, je vstala lepa U-ha. V rosi si je umila obraz in telo.

»Morda ga srečam in bom lepša,« si je rekla. Poljubila je mater in očeta, ki sta še spala, in šla na pot.

Teden dni je hodila in ni srečala kraljeviča. Še do morja ni prišla, odkoder bi v dalji videla njegov dvor.

Kolena so ji krvavela, zakaj pot je bila polna trnja. Nežna koža ji je zarja-

vela, zakaj sonce jo je žgalo. Le oči so ostale prav tako žalostne.

Srečal jo je star puščavnik.

»Kam hitiš, dekle? Odkod si?«

»U—ha mi pravijo in od daleč prihajam. Kje je morje, odkoder bom videla kraljevičev dom.«

»Zgrešila si pot,« ji je dejal. »Isti moraš proti vzhodu. V treh dneh ga boš videla.«

Zahvalila se mu je in šla proti vzhodu.

In tretji dan je prišla do morja. V dalji je videla dvor, ki se je lesketal v solncu.

Tedaj je pogledala v morje in videla v njem svoj obraz. Strah jo je obšel.

»Kakšna sem? Kje je moja bela poht, ki jo je kraljevič občudoval? Kje je moja lepota, da bi me po njej spoznal?«

Obupana je sedla v pesek.

»Ne, ne bo me spoznal. Mislil bo, da sem sluparka.«

In v srcu ji je vstala misel, da bi se vrnila domov.

Ne, ne, le tega ne. Mora videti kraljeviča. Tako je lep in dober. Morda jo le spozna... Pokliče jo k sebi in ji poreče:

»Lepa U—ha, spoznal sem te. Pridi k meni, povej, kaj ti teži srce, zakaj so žalostne tvoje oči...«

Molčala bo o ovratnici.

»Zaradi tebe so žalostne, lepi kraljevič... Zaradi tebe sem pretrpela to dolgo pot...«

Pogledala je za čolnom. Nikjer ga ni bilo. Nalomila je vej in jih s srobotom zvezala v splav. Stopala je nanj in z

veslom pognala. Še nocoj mora priti do kraljeviča, ko bo sredi lotosovega vrta sanjal v večer. Še nocoj mora priti, saj ni tako široko morje, saj ni tako dolga pot.

Ves dan je veslala, ves večer, toda dvor je bil še daleč, prav tako daleč kakor opoldne. Moči so jo zapuščale. Roke so ji omahovale. Ničesar ni imela s seboj, ne skorje kruha, ne kapljice studenčnice.

Dvor pa je bil še tako daleč. In oblaki so ga pokrivali.

In ko je bilo sredi noči, je potegnil veter. Postavila se je sredi splava, razprostrla roke, da se je veter zajedel v široke gube obleke, ki so bile kakor jadra, in pognal splav dalje, vse bliže dvoru. V eni uri je prevozila pot, ki je prej zanjo potrebovala ves dan.

Potem pa je nenadoma vstal pred njo dvor v svoji čudežni lepoti. Veter je bil razgnal oblake. Videla je lotosove vrtove, zagledala kraljeviča, ki je stal sredi njih in sanjal v noč, kakor bi čakal... kakor bi čakal njo. Še trenutek in pri njem bo, pove mu, da je prišla, da ne pojde nikdar več od njega.

Oči, ki so bile dotlej žalostne, so se v veselju zaiskrile. Še bolj je razprostrla roke, še bolj je veter pognal...

»Kraljevič; Kraljevič! Prihajam k tebi! Pogledaj me! Veter me nese na svojih krilih in zmeraj ostanem tvoja...«

Tedaj pa je prestrašeno kriknila in omahnila. Veter je zagnal njen splav ob čer, da se je razletel, kakor bi bil iz samih trščic.

Omahnila je in njen krik je zamrl v valovih.

Drugo jutro so se valovi, ki so se razpenili in pokrili vse lotosove vrtove, umaknili in sredi uničenega cvetja je ležalo drobno telesce.

Bila je U—ha.

In mladi kraljevič je prišel pogledat,

koliko škode je napravil vihar. Videl je drobno telesce, ki je ležalo na gredi, in ni ga spoznal.

»Kdo je to dekle, ki mi ga je morje prineslo?« je žalostno vprašal in velet truplo zakopat v sredi grede.

Ni spoznal lepe U—he, zakaj njene oči, ki so strmele vanj, so bile vesele in srečne.

Kozica Belka

Pastirček Mihec se je vračal s planine, kjer so se kozice čez dan pasle. Časih je zažvižgal skozi zobe in poklical živali, ki so se oddaljile, še za njimi je stekel in jih s palico zganjal. Sonce je zahajalo, ko je prišel do vasi. Kako je vsaka koza poznala svoj hlev in šla od črede, ne da bi jo moral Mihec odganjati! Pri vaškem koritu, kjer je iz železne cevi tekla čista gorska voda, jih je bilo le še pet, ki so potem capljale, z zvonci okoli vratu proti koncu vasi, kjer so bile doma.

»Kje je pa Belka?« se je vprašal Mihec, ko je obstal pred poslednjo hišo. Nobene kozice ni več videl. Potrkal je na okno. Stara žena je odprla oknico, pogledala ven in pomignila s koščanim prstom: »Belka, Belka!«

»Ali ni prišla?« je vprašal Mihec.

»Jej,« je zastokala starka in se prijel za glavo. »Če le ni kam zašla!«

Pastirček je ostal pred njo pobežene glave, ves v strahu. Misli si je: »Zdaj me bo ozmerjala in prav gotovo me naznani.«

Toda starka je samo potožila: »Uboga kozica... Samo tebe sem še imela!«

»Poiščem jo, poiščem jo,« je naglo dejal Mihec, »in če bi jo moral vso noč iskati.«

Požvižgal je svojemu psičku Paziju in se vrnil po poti, od koder je bil prišel.

Mračilo se je že in dim nad hišami je pričal, da že povsod kuhajo večerjo. Mihec se ni dosti oziral, dokler je bil v vasi. Šel je v gozd, ker je bilo tako temno. »Belka, Belka!« je klical in žvižgal, toda nič se ni ganilo. Le veverica se je prastrašila in skočila z drevesa, da se je Pazi pognal za njo. Iz gozda je Mihec prišel na planino, kjer so se tu in tam dvigale ostré skale. Mesec je jasno svetil in črne sence so se zlovešče plazile po srebrnih tleh. Vse drugače je bilo podnevi, ko je mladi pastirček plezal tod s svojo čredo. Ni bilo glasu, ne šuma, ne wriskanja pastirjev. Še nikdar se ni čutil tako samega, on, ki ni hotel matere, še nikdar mu ni bilo tako

tesno pri srcu. Misli si je, da mora biti ubogi Belki prav tako pri srcu. Poklical jo je in lastnega glasu se je prestrašil. Dve uri je že iskal, slednjo skalo je pretaknil. »Belka! Belka!« je klical. Skoraj bi bil jokal.

Kaj je to? Ali ne striže Pazi z ušesi? Ali ne čuje tihega meketanja? Še enkrat je poklical in že se je zapodil Pazi v skale, zakaj prav razločno je čul otožni »meeee«.

Gibčno in oprezno je splezal Mihec za psom, ki je spet padel s skale in skušal novič iskati poti skozi skalnate škrbine.

Na ozki polici pod vrhom je zagledal kozico, ki se ji je lesketala dlaka v mesečini. Ni se upala ne naprej ne nazaj, in Mihec je požvižgal Paziju, naj se vrne, da ne bi kozica prestrašil. Bal se je, da ne bi skočila s skale v prepad. Obrisal si je pot in jel plezati po skalah. Nič več ni poklical Belke, čprav je neprestano meketala. Naposled je skoraj prišel do police. S hrbtom se je podprl ob steno, poskusil trdno stopiti in se z levico oprl na palico. Šele tedaj je lahko dosegel kozico in jo prijel za vrat. Ko je Belka čutila njegovo roko, se je šele upala skočiti in prišla s police ne da bi se ji kaj zgodilo. Pod skalo jo je Mihec privezal in odpeljal. Pazi pa je lajal in poskakoval pred njima.

Polnoči je bilo, ko so prišli spet v vas. Le v zadnji hiši je še gorela luč. Mihec je odvezal vrv in z glasnim meketanjem je Belka zbežala v svoj hlev. Starka je prišla iz hiše in še preden je kozico pozdravila, je stisnila pastirčku roko: »Priden fant si!« mu je rekla. »Da boš vedel, zate sem se bolj bala, kakor za Belko!«

Kaj pišejo Jutrovčki?

Dragi stric Matic! Ko sem hodil v I. razred osnovne šole v Poljčanah, se mi je dogodilo tole: Bil je mrzel zimski dan. Sneg je naletaval. Oče je postavil na vrt ptičjo hišico in jaz sem prinesel drobtine in zrnja. Ptički so prileteli v hišico in veselo zobali. Čez nekaj dni, ko je bilo posebno mrzlo, sem našel v hišici napoi zmrzlega ptička. Nesel sem ga v toplo sobo. Toplota je ptičku pomagala in kmalu je bil spet zdrav. Letal je po hiši in pobiral drobtine in postal je čisto domač. Me ne je imel posebno rad. Priletel mi je časih na ramo in zrna mi je zobal iz roke. Spomladi, ko je solnce posijalo, je oče odprl okno. Ptiček je zletel na okno in veselo zapel. Pogledal je malo naokoli in zletel potem pod nebo. Zalosten sem strmel za njim. Tako rad sem ga imel! Zdal ko sem starejši, sem vprašal očeta, kakšen ptiček je bil, pa pravi oče, da je bila senčica.

Blaž Vlado, uč. V. razr.
 Studenci pri Mariboru.

Kako me je zajec prestrašil. Nekega dne sem se odpravil nabirat cvetlice. Ob robu gozda rase vse poino trobentice, petelinčkov, vijolic in drugih pomladanskih cvetlic. V bližini rastejo tudi vrbovi in jesenovci grmi, iz njih si delamo piščaške. Ko sem prišel k robu gozda, sem dobil tam svojega tovariša, ki si je iz vrbove veje delal rog. Prosil sem ga, naj mi posodi nož, da bi si še jaz napravil rog. Ko sem škal primerne palice, skočil izpod jesenovega grma zajec. Prestrašil sem se ga tako — da sem padel vznak na močvirnata tla, kjer so rasle spominčice. Hitro sem si umil roke in nabral še nekaj cvetlic, potem pa sem tekel domov. Šopek sem dal mami in mi je zato odpustila pripravljene klofute za umazano obleko.

Srečko Lesjak, uč. IV. razr.
 Trbovlje — Voda.

Zgodba o kraljični. Nekeč je živela kraljična, ki je imela hčerko — edinko. Zgodilo pa se je, da je hčerka zbolela. Čutila je, da bo morala umreti in ko jo je kraljična vprašala, ali še kaj želi, je rekla, da bi hotela še enkrat v življenju poduhati lilijo. Materl se je skrcilo srce. Kje naj dobi lilijo, zdaj sredi zime? Pisala je raznim inozemskim vrtnarjem in jih prosila, naj ji hitro pošljejo nekaj lepih, belih li-

lij. Minuli so dnevi, a lilij ni bilo od nikoder. Mlada kraljična je vse bolj hiralala in nekega dne, ko je mrak objel vso zemljo, je izdihnila na materinem srcu. Kraljična jo je dala na vrtu pokopati in jokala vse dni in vse noči za svojo edinko. Zapadel je sneg in pokril grob. A glej čudo, teden dni po pogrebu je zrasta iz groba krasna bela lilija. Širila je svoj sladki vonj daleč naokoli. Ko je kraljična videla, da je zrasta na grobu hčerke — edinke lilija, je nehala jokati, zakaj vedela je, da je hčerka na onem svetu pustila zrasti to lilijo materi v tolažbo.

Amalija Juvanova, slovenski razred.
 Mozelj, srez Kočevlje.

Naši zajčki. Moj brat in šest zajčkov. Enega je dal meni, enega pa mlajšemu bratou. Vsi so sive barve, samo moj ima belo liso na vratu. Ime mu je Začek; krščen pa je bil za petokazalčka. Ker pa je to ime predolgo mu rečemo kar Začek. Moj zajček je čisto domač, med tem ko so bratovi bolj boječi. Ko stopim v hlev, mi skoči Začek takoj naproti, ker ne prikem nikoli praznik rok. Jaz imam zajčke od vseh živali najbolj rada.

Mihaela Modic, uč. IV. razr.
 V Tomišlju Pod Krčmomem.

Najžalostnejši dogodek v mojem življenju. Smrt mojega dragega očeta je bil zame najžalostnejši dogodek. Ko sem bolj odrasla, sem šele spoznala, da je težko živeti brez očeta. Še huje pa je menda tistim otrokom, ki jim umre ljubljena mamica. Moji sošolki je umrla mama in ona, pa tudi njene sestre in bratci so pri pogrebu strašno jokali in klicali svojo dobro mamico, vse solze so bile zaman. Zato, dragi Jutrovčki, ubogajte in ljubite svoje starše, ker sami ne veste, kako dobro se Vam godi, dokler živijo vaši roditelji.

Katica Gjurič, uč. II. razr.
 v Ptujcu.

L. N. Tolstoj:

Car Peter I. in kmet

Car Peter je srečal v gozdu kmeta, ki je sekal drva. Car mu je dejal: »Bog daj, očka!«

Kmet mu je odgovoril: »Da bi le kaj dal, saj sem zelo potreben.«

Car ga vpraša: »Ali imaš veliko družino?«

»Dva sina imam in dve hčeri.«

»Nu, ta tvoja družina ni ravno p'evetka. Kam pa daješ denar?«

»Denar razdelim zmerom na tri dele: z enim delom plačam dolg, z drugim delom posojam, tretjega pa mečem v vodo.«

Car je pomislil, pa ni mogel uganiti, kaj naj to pomeni. Kmet pa mu je takoj pojasnil: »Dolg plačujem s tem, da preživljam očeta in mater, denar posojam, ko redim oba sinova, v vodo ga pa mečem, ko plačujem za hčere.«

Car mu je dejal: »Pametna je tvoja glava, starček. Zdaj me pa pelji ven iz gozda, jaz ne morem najti poti.« Kmet je odgovoril: »Jo boš že našel; kaj pojdi naprej naravnost, potem zartj na desno, nato na levo in naposled spet na desno.«

Car pa je dejal: »Tega ne razumem, kar pelji me.«

»Nikamor te ne morem peljati. Pri nas na kmetih je dan dragocen.«

»Če je pa tako, bom pa plačal.«

»Potem pa že grem.«

Sedla sta v dvokolnico in se odpeljala. Spotoma je pričel car kmeta izpraševati: »Ali si že mnogo sveta videl, očka?«

»Marsikje sem že bil.«

»Si že videl carja?«

»Ne, nisem ga še videl, pa bi ga rad.«

»Evo, zdajje bova prišla iz gozda in potem ga boš videl.«

»Kako ga bom pa spoznal?«

»Vsi bodo odkriti, samo car bo imel čepico na glavi.«

Prišla sta na polje. Ko so ljudje zagledali carja, so se odkrili. Kmet je napejal oči, toda carja ni mogel najti. Tedaj je vprašal: »Kje je car?«

Peter Aleksejevič mu je odvrnil: »Vidiš, samo midva sva pokrita, torej bo vsekako eden od naju.«

Križanka

»Srnjak«

Navpično: 1. gozdna žival, 2. žensko krstno ime, 3. delo (srbohrvaško), 4. ta (srbohrvaško), 5. reka v mežiški kotlini, 6. moško krstno ime (srbsko).

Vodoravno: 1. revež, 7. gora v Kamniških planinah, 8. ime za Savo v Planici.

Rešitev križanke »Možnar«

Vodoravno: 3. kašča, 7. oltar, 8. go 1, 9. ara.

Navpično: 1. oko, 2. par, 4. alga, 5. štor, 6. čada.

Rešitev dopolnjevalke

Pust

Rešitev kvadratov

s, es, res, resa, tesar, presta, pravset, prestava, predstava.

Zlogovnica

Sestavi iz naslednjih zlogov: a — denj — di — e — la — na — nec — pe — ra — rat štiri besede, ki pomenijo: 1. Snežni plaz, 2. Ljub sin, 3. Stara mera za dolžino, 4. Gora iz Sv. pisma.

Prve in tretje črke, čitane od zgoraj navzdol ti dajo ime dekleta iz slovenskega slovtva.